

квітень
№ 4 (32) 2017

Початкова школа і сучасність

Склад,
Поділ слова на склади
Урок письма, 1 клас

Народні традиції,
родинні свята і здоров'я
Урок основ здоров'я, 1 клас

Спостереження
за природою навесні
Урок-казка української мови, 2 клас

Дружити справа нелегка,
але дружити треба вміти!
Виховна година, 3 клас

Ділення на розрядне число.
Розв'язування задач на рух
Урок математики, 4 клас

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС

86516

Початкова школа і сучасність

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Виходить щомісяця

№ 4 (32) КВІТЕНЬ 2017

Заснований у вересні 2014 р.

ЗАСНОВНИК
ТОВ «ВИДАВНИЦТВО «БІЛИЙ ТИГР»

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Світлана МАРТИНЕНКО,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри початкової освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Надія БІБІК,
доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член НАПН України,
головний науковий співробітник
відділу початкової освіти
Інституту педагогіки НАПН України

Марія БРАТКО,
кандидат педагогічних наук, доцент,
директор Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка

Алла ЖУКОВА,
кандидат педагогічних наук, директор
Гімназії міжнародних відносин № 323
Дарницького району м. Києва

Василь ЖУКОВСЬКИЙ,
доктор педагогічних наук, професор
Національного університету «Острозька академія»

Олена МАТВІЄНКО,
доктор педагогічних наук, професор,
заступник декана з наукової роботи
факультету педагогіки і психології
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова

Тетяна ПУШКАРЬОВА,
кандидат педагогічних наук,
директор Скандинавської гімназії
Дарницького р-ну м. Києва

Ольга СЛОНЬОВСЬКА,
кандидат педагогічних наук, професор
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Лариса СОЛОВЕЦЬ,
кандидат педагогічних наук, відмінник освіти України,
заслужений вчитель України

Людмила ХОРУЖА,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії та історії педагогіки
Київського університету імені Бориса Грінченка

Ірина ШАПОШНИКОВА,
кандидат педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки і методики
початкового навчання факультету педагогіки
і психології Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова

Віктор ЮРЧЕНКО,
кандидат психологічних наук, доцент,
директор Педагогічного інституту
Київського університету імені Бориса Грінченка

Роман ЯРОШЕНКО,
кандидат філологічних наук, доцент
Київського університету імені Бориса Грінченка

СЛОВО ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Привітання з Великоднем

2

МОВОЮ НАУКИ

Віра ПЕЧАРСЬКА

Літературознавча пропедевтика
на уроках читання

3

**Світлана МАРТИНЕНКО,
Наталія КИПИЧЕНКО**

Діагностичні методики визначення
стилю педагогічного спілкування
вчителя початкової школи

6

МЕТОДИЧНИЙ АРСЕНАЛ УЧИТЕЛЯ

Людмила ШКАРБАН

Склад. Поділ слова на склади
Урок письма, 1 клас

10

Ірина ШВЕЦЬ

Народні традиції,
родинні свята і здоров'я
Урок основ здоров'я, 1 клас

13

Наталія ВИШНІВСЬКА

Виховання турботливості
у першокласників
Виховна година, 1 клас

18

Леся ПОРЯДЧЕНКО

Побудова тексту-опису
Урок розвитку зв'язного мовлення,
2 клас

20

Олена ВАЩЕНКО,

Ірина ДРУЦЬ

Віртуальна екскурсія з теми
«Спостереження
за природою навесні»
Урок природознавства, 2 клас

23

Інна ГНЕД

Дружити справа нелегка,
але дружити треба вміти!
Виховна година, 3 клас

27

Алла БОНДАРЬ

Як навчати молодших учнів
математиці. Ділення на розрядне
число. Розв'язування задач на рух
Урок математики, 4 клас

30

Юлія ТИШКУН

Прислівник
Система завдань
з української мови, 4 клас

34

Любов КАПКІНА

Гра-конкурс
із літературної пропедевтики
Урок літературного читання,
4 клас

40

А вже весна, а вже красна!
Укладено викладачем
кафедри початкової освіти
Київського університету
імені Бориса Грінченка
Іриною ТОЛУБКО

43

СТОРІНКА ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ

Казки про весну учнів
спеціалізованої школи I ступеня
з поглибленим вивченням
англійської мови НВК «Домінанта»
Дніпровського р-ну м. Києва
Укладено магістранткою
Педагогічного інституту
Київського університету
імені Бориса Грінченка
Інною ГНЕД

46

ЦЕ ЦІКАВО!

Унікальний експонат

5

Екскурсія в підводному царстві

9

Найсамотніше дерево на світі

17

Найбільші метелики

19

Співучі мавпи

22

Чи сумують тварини?

29

На 1 сторінці обкладинки:
КАТЕРИНА ДЗЕРЖИНСЬКА, 5 РОКІВ, м. Київ;
ОЛЕКСАНДРА ДЗЕРЖИНСЬКА, 3 РОКИ, м. Київ

Склад. Поділ слова на склади

Урок письма, 1 клас

Людмила ШКАРБАН,

викладач кафедри початкової освіти

Педагогічного інституту

Київського університету

імені Бориса Грінченка, м. Київ

Мета уроку: ознайомити учнів зі складом як частиною слова; закріпити вміння ділити слова на склади, здійснювати звуко-буквений аналіз слів, працювати з текстом, зв'язно і послідовно висловлювати власну думку, передавати зміст малюнка; збагачувати словниковий запас; розвивати зв'язне мовлення, пізнавальну активність школярів, а також увагу, пам'ять, мислення, спостережливість, дрібну моторику рук; виховувати культуру спілкування.

Обладнання: зошит, підручник «Українська мова» 1 клас (післябукварна частина) (авт. М. Д. Захарійчук), роздатковий матеріал «Сигнальні картки», ручка, плакати «Сиди правильно під час письма», «Українська абетка».

Хід уроку

I. Організація уроку.

Усі сідайте тихо, діти.

Домовляємось – не шуміти,

Руку гарно підіймати,

На уроці не дрімати,

А знання мерщій хапати,

Щоб не було нам мороки.

Всі готові до уроку?

Тож гаразд. Часу не гаймо

І урок наш починаймо.

Психологічна настанова.

Учитель. Діти, всміхніться один одному, побажайте кожному успіхів. Для того, щоб успішно виконати всі завдання на уроці, необхідно бути старанними і слухняними.

II. Актуалізація опорних знань.

1. Мовні ігри.

Гра «Раз, два, три».

Учитель. Дорогі друзі! Користуючись сигнальними картками, які лежать у вас на парті, покажіть, який склад із почутих вами слів є наголошений: перший, другий або третій.

(Ластівка, малина, соловей, молоко, дерево, дороги, солома, золото, молоток, озеро, пшениця, інженер, пілосос, ножиці, турбота, барвінок, крокодил, родичі).

Гра «Продовж низку слів».

Учитель. Визначте перший склад почутого вами слова та утворіть інші слова, які б розпочиналися на цей склад. Наприклад, зошит – зоря – зоопарк.

Подані слова: камінь, сонце, село.

Орієнтовні відповіді учнів. Камінь – каструля – кавун – камін; сонце – собака – сокіл – сопілка; село – середина – семеро – серп.

2. Повторення правил сидіння за партою (робота з плакатом).

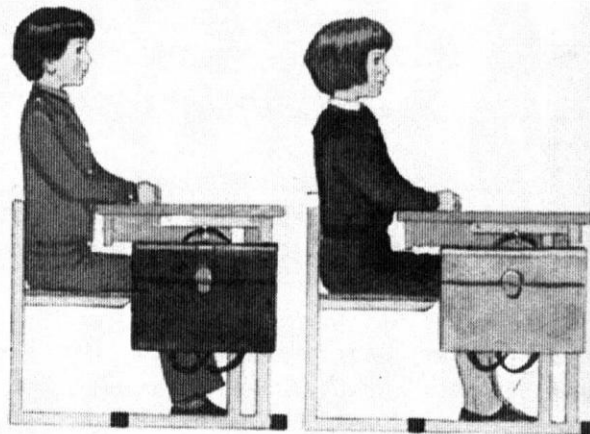
Учитель. Діти, подивіться, будь-ласка, на плакат і пригадайте, як потрібно сидіти за партою.

– Як потрібно тримати спину?

– Чи можна спиратися грудьми на край столу?

– Де мають лежати лікті?

– Де мають стояти ноги?

3. Підготовка руки до письма, виконання каліграфічних вправ.

Учитель. Розгорніть зошити, візьміть ручку в ту руку, якою ви пишете, а саме: праворукі – в праву руку, а ліворукі – в ліву.

Каліграфічне написання слів і складів.

посередині ере ос

Учитель. Допоможіть поросяткові дістатися до своєї домівки. Для цього спочатку подумайте, а потім олівцем намалюйте потрібний маршрут. Проведіть лінію, не виходячи за краї стежин.

III. Повідомлення теми і мети уроку.

Робота над загадкою.

Що то є за гість:

Ніжок має шість.

Аж чотири крильця має.

По квітках собі літає?

Не бджола, не джмелик.

Зветься... (метелик).

Учитель. Діти, сьогодні до нас на урок завітав Метелик. Він приніс завдання до уроку.

IV. Вивчення нового матеріалу.

Склад – це частина слова. Склад може мати тільки голосний звук або голосний і приголосний (приголосні) звуки.

Учитель. Дорогі друзі! Пригадаймо разом правила переносу слів:

1. Ніколи не розриваються сполучення «йо» та «ьо», наприклад: *сьо-за*.

2. Не розриваються під час переносу африкати [дж], [дз], наприклад: *си-джу, бджо-ла, дзер-ка-ло*.

3. Не розриваються під час переносу у складних словах однакові приголосні, з яких починається друга частина слова, наприклад: *но-во-вве-ден-ня*.

4. Від попередньої літери на позначення голосного звука ніколи не відривається буква «й», наприклад: *лій-ка, лі-ній-ка, ко-пій-ка*.

5. Не відривається один приголосний від кореня, наприклад: *при-шкіль-ний*.

1. Виконання завдань, які приніс Метелик.

Завдання 1. Поділіть слова на склади (усно).

Ананас, огірок, конвалія, осінь, весна, опеньки, джерело.

Завдання 2. Поділіть слова на склади для переносу (усно).

Олівець, ялинка, весна, іжаки, гудзик, бджола.

Фізкультхвилинка.

Руки в сторони та вгору,
На носочки піднімись.
Підними голівку вгору
Й на долоньки подивись.
Присідати ми почнемо,
Добре ноги розімнемо.
Раз – присіли, руки прямо.
Встали – знову все так само.
Повертаємося вправо,
Все виконуємо гарно.
Вліво-вправо повернулись –
І сусіду усміхнулись!

2. Робота з підручником.

Завдання 3. Розгорніть підручники на с. 42, прочитайте слова. Випишіть слова, які не можна

поділити на склади для переносу. Поділіть на склади слова, що залишилися, запишіть їх. З виділеним словом складіть речення.

Алея, сестра олія, **школа**, блень, осінь, сонце, ясен, очі.

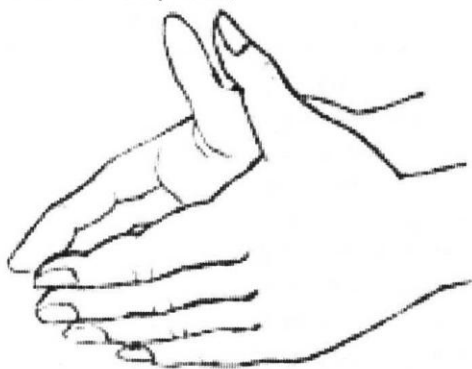
Завдання 4. Прочитайте та випишіть слова, які не діляться на склади для переносу.

– Як ми його назвемо? – запитав я.
Тато задумався:
– Це дуже серйозне питання. У котячому імені має бути звук «с» – котам він подобається.

Пальчикова гімнастика.

Вихідна позиція. Обидві долоні з'єднані «ківшиком», усі пальці, крім великих спрямовані у бік «від себе», а великі пальці підняті вгору та з'єднані – це «труба».

Пароплав пливе рікою,

Дим з труби, немов із пічки.

Завдання 5. З'єднайте частини прислів'їв. Запишіть їх. Як ви розумієте зміст останнього прислів'я?

Дружба і братство Стук, грюк Друга шукай, Добрі слова – лікують,	а погані – убивають. аби з рук. а знайдеш – тримай. дорожчі всякого багатства.
--	--

- Дружба і братство дорожчі всякого багатства.
- Стук, грюк аби з рук.
- Друга шукай, а знайдеш – тримай.
- Добрі слова – лікують, а погані – убивають.

V. Закріплення вивченого матеріалу.

1. Спілкуймося красно.

Спілкуймося красно

Слова, сповнені доброти і сердечності, сказані від щирого серця, мають велику силу. Люди вітаються словами «Доброго вам здоров'я!», «Здоровенькі будьте!», «Добридень!», «Доброго дня (ранку...)!».

Уживайте ці та інші добрі слова у спілкуванні.

Учитель. Розгляньте малюнок.

- Що зображено на малюнку?
- Як ви гадаєте, що роблять хлопчики?
- Що вони говорять один одному?
- Які слова мають велику силу?
- Якими словами люди вітаються?
- Які слова ви вживаєте під час спілкування?

2. Робота зі скоромовкою.

Учитель. Зверніть увагу на дошку. Прочитайте скоромовку. Поділіть слова на склади. Визначте наголошений склад.

Черпаха чаплю ввечері

Пригощала чаєм з печивом.

3. Творча робота.

Учитель. Погляньте на дошку. Зі слів кожного рядка складіть і запишіть речення.

Маленького, в, знайшли, козлика, лісі, діти.

Грався, він, з, і, бігав, дітьми.

VI. Підбиття підсумків уроку.

- Назвіть правила переносу слів.
- Наведіть приклади слів, які не можна переносити.
- Які завдання у вас викликали труднощі?
- З яким настроєм ми розпочинали урок?
- Який настрій у нас був на кінець уроку?